

Regeringens skrivelse

1982/83: 74

med redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under 1981;

beslutad den 25 november 1982.

Regeringen överlämnar till riksdagen enligt bifogade utdrag av regeringsprotokoll redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under 1981.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

GERTRUD SIGURDSEN

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regerings­sammanträde
1982-11-25

Närvarande: statsminister Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Lundkvist, Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Petersson, S. Andersson, Rainer, Boström, B. Andersson, Göransson, Gradin, Dahl, Holmberg.

Föredragande: statsrådet Sigurdson.

Skrivelse till riksdagen med redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under 1981.

I resolution 319 (1966) om förbindelserna med de nationella parlamenten uppmanar Europarådets rådgivande församling regeringarna att årligen lägga fram en rapport om verksamheten i Europarådets ministerkommitté inför sina parlament. Regeringen har lämnat riksdagen sådana redogörelser för åren 1967–80 (skr 1968: 23, skr 1969: 27, skr 1970: 39, skr 1971: 119, skr 1972: 107, skr 1973: 161, skr 1974: 131, skr 1975/76: 8, skr 1975/76: 141, skr 1977/78: 6, skr 1978/79: 17, skr 1979/80: 21, skr 1980/81: 7, skr 1981/82: 53). En redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1981 har utarbetats inom utrikesdepartementet efter samråd med cheferna för justitie-, social-, utbildnings-, jordbruks-, arbetsmarknads-, bostads-, industri- och kommundepartementen. Redogörelsen bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som bilaga.

Jag hemställer att regeringen till riksdagen överlämnar den inom utrikesdepartementet upprättade redogörelsen för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1981.

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

Redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under 1981;

I. Ministerkommittémöten

1. Allmänt

Ministerkommittén höll två möten under 1981, medan ställföreträdarna samlades tretton gånger. Till de senare har av praktiska skäl delegerats rätten att behandla och fatta beslut i ärenden inom ministerkommitténs kompetensområde, när ministrarna inte är samlade.

Fem fackministerkonferenser arrangerades inom Europarådet under året. Sålunda avhölls en idrottsministerkonferens den 8–10 april i Palma de Mallorca, kulturministerkonferens den 5–7 maj i Luxemburg, familjeministerkonferens den 20–22 maj i Rom, utbildningsministerkonferens den 3–4 juni i Lissabon samt den 22–24 september hälsovårdsministerkonferens i Madrid.

Ordförandeskapet i ministerkommittén/ställföreträdarkommittén roterar halvårsvis i alfabetisk ordning mellan medlemsländerna. Under perioden 16 oktober 1980 t. o. m. ministerkommittémötet den 14 maj 1981 innehade Sverige ordförandeskapet. Såsom ministerkommitténs ordförande framträdde utrikesminister Ullsten också vid parlamentariska församlingens januarsession 1981. Han presenterade därvid ministerkommitténs rapport, höll ett anförande även i sin egenskap av svensk utrikesminister (jfr redogörelse 1980/81: 18 från den svenska delegationen vid Europarådets parlamentariska församling) samt besvarade ett tjugotal frågor från församlingsledamöterna. Den 13 maj gjorde utrikesministern motsvarande framträdande under församlingens majsession.

Europarådets budget för 1981 uppgick till ca 264 890 000 franska francs. Sveriges bidrag var totalt 9 968 000 FF, vari ingick bl. a. amortering på den nya Europarådsbyggnaden med 1 milj. FF, bidrag till Europeiska farmakopén med 240 000 FF, och bidrag till Europeiska ungdomsfonden med 340 000 FF.

2. 68:e ministerkommittémötet

Europarådets 68:e ministerkommittémöte hölls i Strasbourg den 14 maj 1981. Mötet skulle egentligen ha letts av utrikesminister Ullsten. Då denne p. g. a. regeringskrisen i Sverige emellertid nödgats avstå övertog i stället schweiziske utrikesministern Pierre Aubert ordförandeskapet.

Genom det attentat mot påven som just ägt rum omkastades mötets dagordning. Som första punkt uppfördes kampen mot terrorismen, som blev föremål för en livlig och engagerad debatt. Enighet rådde, att enda

utvägen i kampen mot terrorismen var ökat internationellt samarbete; ställföreträdarna fick i uppdrag att i brådskande ordning studera konkreta åtgärder i syfte att stärka samarbetet mellan medlemsstaterna på detta område.

Dagordningen omfattade i övrigt Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (ESK), framsteg i det europeiska samarbetet, FN-frågor samt läget i Turkiet.

I diskussionen om ESK rådde bred enighet om vikten av att ESK-processen vidmakthölls. Man måste visa fortsatt tålamod och göra ytterligare ansträngningar för att åstadkomma ett substantiellt och balanserat slutdokument.

Debatten om läget i Turkiet inleddes av den turkiske utrikesministern Türkmen, som gav en längre redogörelse för de framsteg militärregimen ansåg sig ha åstadkommit för att skydda de turkiska medborgarnas liv och säkerhet. Han upprepade regimen's bestämda avsikt att så snart som möjligt återgå till demokratiska förhållanden. Medan under det närmast föregående ministermötet endast Sverige kommenterat läget i Turkiet deltog denna gång också flera andra länder i diskussionen. Norge, Danmark och Österrike uttryckte alla förhoppning om snar återgång till demokrati i Turkiet och iakttagande av respekten för de mänskliga rättigheterna. Sverige underströk framförallt vikten av att de lagar militärregeringen införde inte har sådan karaktär att de urholkar den blivande demokratin. Förbundsrepubliken Tyskland, Nederländerna och Frankrike uttryckte sitt förtroende för militärregimens vilja att verkligen återinföra demokrati i landet.

Vid mötet antog ministerkommittén också en deklARATION om intolerans som ett hot mot demokratin. Ministrarna beslöt att öka ansträngningarna, på nationell och internationell nivå, att förhindra spridning av totalitära och rasistiska ideologier samt verka beslutsamt mot all slags intolerans. I detta syfte skulle ett särskilt handlingsprogram utarbetas som tog sikte på användning och stärkande av för ändamålet lämpliga rättsliga medel.

3. 69:e ministerkommittémötet

Årets andra ministerkommittémöte ägde rum i Strasbourg den 19 november. Som ordförande fungerade även denna gång schweiziske utrikesministern Pierre Aubert.

Huvudämnen vid ministrarnas diskussioner var öst/västrelationerna inklusive ESK, framsteg i det europeiska samarbetet samt läget i Turkiet.

Ifråga om ESK konstaterade talarna åter med beklagande att det alltjämt visat sig omöjligt nå fram till ett slutdokument. De upprepade nödvändigheten att öka ansträngningarna att nå en sådan överenskommelse. Flera ministrar berörde också situationen i Polen och i ett par fall u-båtsincidenten i Blekinge skärgård. Även Sverige berörde denna händelse, och påpe-

kade att denna f. ö. inträffat samma dag som Madrid-mötet återupptogs, vilket naturligtvis inte kunnat bidra till att skapa det förtroende som erfordrades för att åstadkomma ett positivt slutresultat i ESK.

En av huvudfrågorna under dagordningspunkten "framsteg i det europeiska samarbetet" gällde vilken roll Europarådet kunde och borde spela. Utrikesministrarna från Schweiz respektive Österrike intog här en offensiv hållning medan EG-länderna var mer avvaktande. Schweiziske utrikesministern kritiserade särskilt EG-förslaget om gemensam kulturpolitik och underströk att kulturellt samarbete måste omfatta alla västeuropeiska länder och följaktligen ske inom Europarådets ram. Diskussionen utmynnade i ett beslut att vid ett kommande ministermöte diskutera Europarådets kulturpolitik på basis av en rapport om vad som hittills gjorts och lämpligen kunde göras i framtiden.

Under debatten om läget i Turkiet gjordes det svenska inlägget av ambassadör Westerberg i utrikesminister Ullstens frånvaro och å dennes vägnar. Sverige var, underströk talaren, djupt oroat över utvecklingen i Turkiet med upplösning av politiska partier, domen mot förre premiärministern Bülent Ecevit, förbud mot facklig verksamhet och nya rapporter om tortyr och dödsstraff. Utvecklingen i Turkiet gjorde det allt svårare att fortsatt hysa tilltro till den turkiska militärregeringens deklarerade avsikt att återinföra demokratin i landet. Det var enligt svensk mening ännu alltför tidigt att ta ställning till Turkiets medlemskap i Europarådet, men utvecklingen måste följas mycket noga. Kritiska omdömen framfördes också i korta inlägg av Danmark, Nederländerna, Frankrike, Italien och Österrike. Norske utrikesministern Stray upplyste att Norge mot bakgrund av situationen för de mänskliga rättigheterna i Turkiet beslutat fördröja fortsatt parlamentsbehandling av norskt ekonomiskt bistånd till Turkiet.

II. Verksamheten inom organisationens åtta huvudsektorer

1. Mänskliga rättigheter

Arbetet inom denna sektor har bedrivits i huvudkommittén för mänskliga rättigheter (CDDH) och tre expertkommittéer.

Huvudkommittén har under året granskat det utkast till sjätte tilläggsprotokoll, jämte förklarande rapport, som överlämnats av den expertkommitté som arbetat med utvidgning av rättighetslistan i den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter (DH-EX). Det beslöts att vissa av artiklarna i utkastet skulle återförvisas till expertkommittén för fördjupat studium mot bakgrund av de synpunkter som lämnats av den europeiska kommissionen respektive domstolen för de mänskliga rättigheterna.

Förslaget till sjunde tilläggsprotokoll rörande ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter har mött ökande tveksamhet såväl inom huvudkommittén som expertkommittén. Flera medlemsstater anser att man även bör överväga andra möjligheter att stärka dessa rättigheter, främst genom att

förbättra den sociala stadgan. Från svensk sida har betonats den stora vikt man fäster vid skyddet av de mänskliga rättigheterna och det unika kontrollmaskineriet i konventionen. En utvidgning av rättigheter inom konventionens ram bör därför begränsas till sådana som kan göras rättsligt bindande och utkrävas inför en judiciell myndighet.

Expertkommittén för procedurfrågor (DH-PR) har av huvudkommittén erhållit förnyat mandat och uppmanats att med särskild förtur granska vad som kan göras för att förenkla och påskynda proceduren inför Europarådsorganen mot bakgrund av det ökande antalet individuella klagomål som blivit följden av att alltfler medlemsstater nu medgivit individuell klagorätt. Förslag om en eventuell uppdelning av kommissionen i två kammare liksom inrättandet av en heltidsordförande och vice ordförande samt en förenklad procedur för att avvisa uppenbart ogrundade klagomål har givits högsta prioritet.

Expertkommittén för information och undervisning (DH-ED) har fortsatt sitt arbete med olika projekt för förbättrad undervisning, forskning och information om mänskliga rättigheter. Särskild tyngdpunkt har lagts på det fortsatta arbetet med en handbok avseende utbildning av polisen i frågor om mänskliga rättigheter och på publikationer om mänskliga rättigheter på medlemsstaternas egna språk.

Huvudkommittén har vidare fortsatt arbetet beträffande utformningen av ett av ställföreträdarkommittén begärt yttrande över vilka åtgärder som bör vidtas för att avskaffa dödsstraffet i fredstid. Sekretariatet har annodats att göra ett utkast till ett tilläggsprotokoll med bakgrundsrapport.

2. Sociala frågor och arbetsmarknadsfrågor

a) Social trygghet

På förslag av huvudkommittén för social trygghet (CDSS) uttalade sig ministerkommittén i resolutionerna CSS (81) 1–10 om efterlevnaden av den europeiska socialförsäkringsbalken och protokollet till denna under den gångna rapporteringsperioden. Resolutionerna gällde Belgien, Danmark, Förbundsrepubliken Tyskland, Irland, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Schweiz, Sverige och Storbritannien. Mot Sveriges tillämpning av dessa instrument riktades, liksom tidigare, ingen anmärkning.

I huvudkommittén fortsatte under året arbetet på en revision av socialförsäkringsbalken.

Huvudkommittén studerade också de förslag som framförts i en rapport om den sociala politiken för det närmaste decenniet, vilken utarbetats av en konsultgrupp för Europarådets räkning. Kommittén avgav yttrande däröver till ministerkommittén.

Inför den revision som internationella arbetsorganisationen (ILO) inlett av ILO-konventionen nr 48 om migrerande arbetares sociala trygghet skedde diskussioner inom huvudkommittén i syfte att såvitt möjligt sam-

ordna Europarådsländernas ståndpunkter och stödja arbetsbyråns strävanden att åstadkomma en konvention som kan ratificeras av så många stater som möjligt.

Huvudkommittén och dess undergrupper arbetade därjämte med olika studier inför den konferens mellan ministrar ansvariga för social trygghet som fastställdes att äga rum i Madrid i september 1982.

b) Socialtjänst och arbetsmarknadsfrågor

I oktober 1981 sammanträffade för första gången sedan sociala stadgans tillkomst 1961 de tre olika granskande organen (regeringskommittén, den oberoende expertkommittén och parlamentarikergruppen) för informella gemensamma överläggningar. Det skedde i anslutning till högtidlighållandet i Turin av stadgans tjuugoårsdag.

Ämnet för dessa överläggningar var olika åtgärder för att förkorta granskningstiden i fråga om länderrapporterna enligt art. 21 i stadgan. Sekretariatet fick i uppdrag att informera ministerkommittén om att huvudkommittén för sin del samtyckt till en plan som skulle avsevärt korta ned tiden för granskningsförfarandet beträffande länderrapporterna enligt art. 21 i stadgan. Dessutom framhölls från alla de granskande organen som en grundläggande brist att den sociala stadgan inte var tillräckligt känd. Mer information behövs sålunda.

I slutet av året aktualiserades åter frågan att undersöka möjligheterna att anordna ett arbetsministermöte i början av 1983. Visst förberedelsearbete påbörjades.

Kommittén avslutade under 1981 en jämförande studie över socialhjälpförmåner i medlemsländerna jämte Finland. Studien har publicerats av Europarådet. Kommittén beslöt att ägna nästa års koordinerade stipendieprogram åt en studie om det sociala skyddet för de mycket gamla. År 1983 kommer kommittén på norskt förslag att arrangera ett europeiskt seminarium om socialtjänstens struktur och organisation.

Slutligen beslöts att lägga ned den tidigare utkommande informationsbulletinen om socialpolitiska åtgärder i medlemsländerna främst på grund av svårigheterna att hålla bulletinen aktuell.

c) Migration

Inom huvudkommittén för migrationsfrågor (CDMG) har arbetet inriktats på två huvudområden vid sidan av den reguljära verksamheten avseende finansiellt stöd till olika utbildningsaktiviteter i Europarådets regi till förmån för invandrare. Dessa två områden avser dels uppföljningen av den första europeiska migrationsministerkonferensen i maj 1980, dels utarbetandet av två rekommendationer om andra generationen invandrare respektive åtgärder i syfte att bibehålla de kulturella banden mellan invandrare och deras hemländer.

d) Jämställdhetsfrågor

Under året bildades en ny jämställdhetskommitté, som framförallt har samordnande och påtryckande uppgifter. Den ersätter den expertkommitté (CAHFM) som fungerat sedan 1979. En arbetsgrupp "The Working Party of the Committee for Equality between Women and Men" förberedde under 1981 denna kommittés första möte som ägde rum i januari 1982. Till detta möte sammanställdes en översikt över de olika ländernas jämställdhetsmaskineri. I planeringen ingår att anordna ett seminarium om kvinnor och massmedia.

Ministerkommittén uttalade i ett särskilt budskap att Europarådet även har som en viktig uppgift att främja jämställdhet mellan kvinnor och män. Samtliga huvudkommittéer och ad-hoc kommittéer bör uppmärksamma jämställdhetsaspekterna i sitt arbete och rapportera om detta.

Ministerkommittén antog vidare i april 1981 en rekommendation till medlemsländerna att så långt möjligt tillse att en jämn könsrepresentation uppnås i Europarådets olika kommittéer och andra organ.

3. Utbildning, kultur och idrott

a) Utbildning och kultur

Viktigare frågor i kommittéarbetet

Kulturstyrelsen (CDCC) är det samordnande organet för frågor som rör utbildning och kultur.

Frågor rörande högre utbildning handläggs av en särskild kommitté "Standing Conference for University Problems" (CC-PU). Denna är underställd kulturstyrelsen som ska godkänna dess program och budget. Inom sitt arbetsfält driver CC-PU bl. a. olika verksamheter som syftar till att underlätta studier i annat land. En konferens på temat "utländska studenters situation i Europarådets medlemsstater" hölls i anslutning här till i Strasbourg. I samarbete med olika universitet har också ett antal korta forskarkurser anordnats under året.

Arbetet inom kulturstyrelsens område bedrivs genom projekt, konferenser och serviceaktiviteter.

På skolområdet har kulturstyrelsen drivit ett projekt på temat "Preparation for Life", hur skolan ska förbereda 14-19-åringar för livet efter avslutad skolgång. Man har koncentrerat sig på liv i samhälle, arbetsliv och samlevnadsformer.

Arbetet på områdena vuxenutbildning och språkundervisning har bedrivits i projekten "Adult Education" och "Modern Languages". Båda avslutades under 1981.

På kulturområdet driver kulturstyrelsen två projekt. Det första projektet "Cultural Development Policies" är uppdelat i två grupper. Den ena är mest policyinriktad och diskuterar frågor som rör europeisk kulturpolitik.

Den andra gruppen består av 21 städer som utbyter erfarenheter om hur kulturpolitik genomförs på ett lokalt plan. Södertälje och Örnsköldsvik deltar från svensk sida.

Det andra kulturprojektet "Culture and Media" avslutades 1981 med ett kollokvium i Charleroi, Belgien på temat "Communication and Participation: Freedom and Constraints of the Audo-Visual Media".

Som en uppföljning av Europarådets kulturministerkonferens i Luxemburg i maj 1981 har ett arbete påbörjats med utarbetande av en europeisk deklARATION om kulturella målsättningar. I den grupp som arbetar med ett deklARATIONsförslag är Sverige nordisk representant.

Kulturstyrelsen fattade under året ett principbeslut om att inom ramen för nya projekt arbeta vidare med ämnena "regionala verksamheter på kulturområdet" samt "lokala samverkansprojekt i närmiljö". Det lokala temat har sitt ursprung i ett svenskt resolutionsförslag till kulturministerkonferensen i Luxemburg.

Beslutet har också fattats om ett nytt projekt med start våren 1982 på temat "Measures to promote creativity taking into account the development of the cultural industries". Projektet fick sin slutliga utformning vid ett arbetsgruppsmöte under hösten, där bl. a. Sverige deltog.

Ett särskilt projekt om "Education and Cultural Development of Migrants" pågår sedan något år tillbaka.

Europarådets utbildningsministerkonferens hölls den 3-4 juni i Lissabon med temat "Education of the Three to Eight Years Old".

Europarådets kulturministerkonferens arrangerades den 5-7 maj i Luxemburg på temat "the Role of Cultural Aims in Social and Economic Development". Sverige bidrog med en bakgrundsstudie om "Cultural Policy for a Creative Society". Det svenska huvudanförandet behandlade "Cultural Policy in a Time of Economic Crisis".

De nordiska representanterna presenterade en av de tyngre resolutionerna som avsåg en europeisk deklARATION om kulturella målsättningar (jfr ovan). En arbetsgrupp har senare fått kulturstyrelsens uppdrag att arbeta fram en deklARATION som ska ligga klar till nästa kulturministerkonferens. Denna hålls i Västberlin 1984.

b) Idrott

Europarådets tredje idrottsministerkonferens ägde rum den 8-10 april 1981 i Palma de Mallorca. Den svenska delegationen leddes av regeringens sakkunnige i idrottsfrågor, riksdagsledamoten Rolf Rämgård. Konferensen antog åtta resolutioner bl. a. en om att främja kvinnors deltagande i idrotten och en om internationella motsättningars ökade inverkan på den internationella idrotten. Sverige reserverade sig mot en punkt i den sistnämnda, där idrottsorganisationerna ombeds överväga att permanent förlägga de olympiska spelen till Grekland. Den svenska reservationen skedde med hänvisning till att detta låg inom den Internationella olympiska kommitténs

ansvarsområde. Nästa ministerkonferens kommer att hållas på Malta våren 1984.

4. Ungdomsfrågor

a) Europeiska ungdomsfonden

Sverige bidrar liksom tidigare år tillsammans med andra medlemsländer med frivilliga bidrag till fondens verksamhet utöver de medel som reguljärt anslås. Fonden ger på ansökan bidrag till verksamheter anordnade av europeiska ungdomsorganisationer.

b) Europeiska ungdomscentret

Ungdomscentret har under året arrangerat ett antal kurser om aktuella ungdomsfrågor samt språkkunskaper.

5. Hälsovård

Vid hälsovårdsministermötet i Madrid den 22–24 september 1981 enades ministrarna bl. a. om insatser för att minska rökning, överkonsumtion av alkohol och missbruk av läkemedel. Ministermötet rekommenderade vidare Europarådet att utarbeta strategier för förebyggande insatser och hälsouppllysning. Vid mötet inbjöd Sverige till ett nytt ministermöte år 1984 eller 1985.

Huvudkommittén för hälsovårdsfrågor (CDSP) har under året slutbehandlat rapporter om utbildning av assistentpersonal inom tandvården, förebyggande av alkoholproblem särskilt hos ungdomar samt förebyggande insatser mot narkotikamissbruk och utbildningens särskilda roll i sammanhanget. I de två senare ämnena antogs rekommendationer. Huvudkommittén antog likaså en rekommendation i syfte att vidga främst Cyperns möjligheter att utnyttja stipendieverksamheten för vidareutbildning av läkare. Efter upprepade diskussioner antogs en rekommendation om vård och resocialisering av narkotikamissbrukare, men först sedan den kontroversiella frågan om metadonbehandling uteslutits ur rekommendationen. En rapport om motivering av befolkningsgrupper som avstår från förebyggande hälsovård har också behandlats och kommer nu att publiceras.

Under år 1982 påbörjas arbete i följande ämnen: utvärdering av screeningmetoder som används i förebyggande syfte, hälsoupplysningsprogram som syftar till att förebygga missbruk samt okonventionella metoder för diagnos och behandling av sjukdom.

6. Miljö- och regionala planeringsfrågor

a) Miljöfrågor

Den konvention rörande skyddet av vilda växter och djur i Europa och deras naturliga biotoper som undertecknades vid miljöministermötet i Bern 1979 har nu ratificerats av åtta medlemsländer.

Ändamålet med konventionen är att förbättra skyddet och vården av den vilda faunan och florán, med särskild tonvikt lagd på utrotningshotade, sårbara och sällsynta arter. Flyttande och endemiska arter nämns som särskilt angelägna. Som bilaga till konventionen har fogats förteckningar på växt- och djurarter, som skall åtnjuta skydd.

I ställföreträdarkommitténs resolutioner R(79)9 och R(79)10 fastlades reglerna för "det europeiska nätverket av biogenetiska reservat", vilket syftar till att bevara representativa naturtyper och landskap. Arbetet med utväljandet och avsättandet av biogenetiska reservat pågår nu i medlemsländerna. Våtmarker och hedar hör till de naturtyper, som i första omgången skall inrymmas i nätverket. Hotade däggdjurs-, fågel- och groddjursarter ägnas därvid särskilt intresse.

Arbetet inom Europeiska naturvårds- och naturresurskommittén (CDSN) har under året koncentrerats till frågor om natur- och landskapsvård, mark för friluftsliv samt skydd för hotade växt- och djurarter.

Speciella studier om olika djur- och växtgrupper pågår och publiceras varefter de färdigställs. Detta gäller för grupper som däggdjur, fåglar, grod- och kräldjur, fiskar och vissa evertebratgrupper som fjärilar samt för kärlväxter.

Information och naturvårdsundervisning ägnas stor uppmärksamhet. Särskilt kan hänvisas till arbetet inom Europarådets "Information Centre for Nature Conservation".

Nästa fackministerkonferens planeras att hållas i Grekland i september 1983 och avses speciellt behandla frågor om skydd av kuster och stränder.

b) Regional planering, byggnadsvård och stadsplanering

Fr. o. m. 1981 har arbetet inom den tidigare huvudkommittén för regional planering och byggnadsvård (CDAT) delats upp i tre sektorer och på två separata huvudkommittéer. Sektorn regional planering behandlas i CDAT, som har ombildats. Sektorerna stadsplanering och byggnadsvård behandlas i en ny kommitté (CDUP). Inom området regional planering finns vidare en särskild planministerkonferens (CEMAT).

Vid sitt första möte i mars 1981 beslutade CDAT att inom ramen för Europarådets nya långtidsplan prioritera arbetet inom följande områden: förberedelser för den 6:e planministerkonferensen, utveckling av "a European regional planning concept", balanserad utveckling i Europa samt instrument för regional planering.

Den sjätte europeiska planministerkonferensen avsågs äga rum i oktober

1982 i Madrid, p. g. a. det spanska valet har det emellertid flyttats till våren 1983. Huvudtemat vid konferensen kommer att bli "Development and Planning Prospects in European Maritime Regions". I enlighet med beslut vid den femte planministerkonferensen kommer vidare att behandlas: "Future Statute of the Conference" och "European Regional Planning Charter".

Den nybildade huvudkommittén för stadsplanering och byggnadsvård (CDUP) har under året arbetat enbart inom ansvarsområdet "byggnadsvård". Stadsplaneringsfrågorna tas upp i kommitténs arbetsprogram 1982 när den europeiska stadsförnyelsekampanjen avslutat sin verksamhet.

Arbetet har 1981 koncentrerats på uppföljning av påbörjade projekt såsom uppdatering av 1976 års rapport om bevarandesituationen i Europa, informationsbulletinen "A future for our past" samt förberedelser av uppföljande seminarier kring hantverksproblemen.

Rapporten om bevarandesituationen presenterades i preliminärt skick vid "the European Symposium of Historic Towns" i Freiburg i oktober 1981. Vidarebearbetning och komplettering sker under 1982.

För bulletinen "A future for our past" hölls ett möte med nationella korrespondenter i december 1981. En förberedande rapport rörande distribution och ansvarsfördelning hade utarbetats av Sverige och Norge.

Hantverksfrågorna har hög aktualitet i samtliga länder. Ett första uppföljande seminarium har under året planerats av en arbetsgrupp där Danmark representerar Skandinavien. Seminariet kommer att hållas i Venedig hösten 1982.

7. Regionala och kommunala frågor

Huvudkommittén för regionala och kommunala frågor (CDRM) höll sitt nionde plenarmöte den 20–21 maj 1981. Detta möte ägnades främst åt uppföljning av kommunministerkonferenserna i Stockholm och Madrid, bl. a. slutbehandlades underlaget till ministerkommitténs rekommendation R(81)18 om kommunal demokrati.

Det tionde plenarmötet den 25–27 november 1981 ägnades företrädesvis åt arbetsprogrammet för år 1982 samt åt förberedelser för den femte kommunministerkonferensen som skulle hållas i Lugano, Schweiz, den 5–7 oktober 1982.

Den vid föregående ministerkonferens i Madrid 1980 undertecknade europeiska ramkonventionen om samarbete över riksgränser mellan lokala och regionala samhällsorgan, har nu ratificerats av Sverige.

Vid ett kollokvium i Linz den 5–6 november 1981 redogjordes för den svenska kommunalforskningsgruppens verksamhet.

De projekt som f. n. pågår inom CDRM gäller bl. a. kommunal självstyrelse, kommunal demokrati, kommunal administration, kommunal ekonomi och glesbygdsfrågor.

8. Rättsfrågor

a) Rekommendationer

Enligt rekommendation R(81)1 skall medlemsstaternas regeringar se till att i rekommendationen angivna regler tillämpas i samband med dataregistrering av vissa uppgifter inom sjukvården och medicinens område. Dessa regler syftar främst till att säkerställa att vad som registrerats endast används som avsetts och att hänsyn tas till den registrerades personliga integritet.

I rekommendation R(81)2 uppmanas medlemsstaterna att främja verksamheten hos konsumentskyddsorgan i deras arbete för rättsligt skydd åt konsumenterna på vissa områden.

I rekommendationen R(81)7 anges vissa principer som medlemsstaterna bör sträva efter att genomföra för att underlätta för den rättssökande att få sin sak prövad vid domstol. I rekommendationen betonas särskilt vikten av information om förfarandet, av enkla och lättförståeliga handlingar och av att handläggningen är snabb och billig.

I rekommendation R(81)12 uppmanas medlemsstaternas regeringar att bl. a. se över sin lagstiftning och överväga vissa andra insatser enligt angivna riktlinjer med sikte på verkningsfulla åtgärder mot ekonomisk brottslighet.

I rekommendation R(81)15 anmodas regeringarna att, oberoende av de formella ägarförhållandena, jämställa makar såvitt avser rätten till familjens hem och lösöret i hemmet. Rekommendationen anger vissa principer för hur den svagare maken skall skyddas bl. a. vid upplösning av samlevnaden.

Rekommendation R(81)20 syftar till att göra det möjligt att använda främst mikrofilm och datalagrat material i större utsträckning. Rekommendationen uppmanar medlemsstaternas regeringar att begränsa antalet fall då endast skriftligt material godtas som bevisning liksom skyldigheten att bevara skriftligt bokföringsmaterial under längre tid. Slutligen innehåller rekommendationen vissa principer som, om de genomförs, innebär att bevismaterial som inte är originaldokument i bevishänscende ändå i huvudsak likställs med sådana om kopieringen, registreringen eller avfotograferingen uppfyller vissa kvalitetskrav.

Europarådets expertkommitté om "Legal Aspects of Territorial Asylum and Refugees (CAHAR)" fortsatte sin verksamhet under 1981 med att utarbeta en rekommendation angående harmonisering av formerna för asylprövningen. I denna rekommendation R(81)16 fastslås bl. a. följande: Det avgörande beslutet med anledning av en asylansökan skall fattas av en central myndighet. De myndigheter som svarar för gränskontroll skall se till att asylärenden kommer under centralmyndighetens prövning, och skall instrueras om vikten av att ingen asylsökande direkt återsänds till hemlandet. Möjlighet till överklagande eller omprövning skall finnas. Sö-

kanden skall ges möjlighet framlägga sin sak och för det ändamålet ha rätt till tolk och, vid lämplig tidpunkt i förfarandet, juridiskt biträde. Den som erkänns som flykting skall erhålla ett bevis om sin status.

b) Kommittéarbetet

Under huvudkommittén för juridiskt samarbete (CDCJ) pågår utredningsarbete på en rad områden i syfte att uppnå ökad rättslighet mellan Europarådets medlemsländer. Bland de ämnen som har utretts under 1981 kan nämnas rättsskyddsförsäkring, vårdnad om barn, äganderättsförbeåll, dataskydd och mentalsjukas rättsliga ställning. En särskild expertkommitté behandlar frågan om könsdiskriminering. I mandatet ingår att utarbeta en rekommendation om åtgärder mot könsdiskriminering och om åtgärder för att främja jämställdheten mellan kvinnor och män.

CDCJ har under året haft sina 35:e och 36:e möten. Kommittén har föreslagit ministerkommittén att bl. a. anta utkast till de tidigare nämnda rekommendationerna R(81)15 och 20 och till en rekommendation om bidragsförskott.

Huvudkommittén för brottsfrågor (CDPC) höll under 1981 sitt 30:e möte.

Bland de frågor som under året behandlades av kommittéer under CDPC märks – förutom ekonomisk brottslighet som redan nämnts – terrorismen, internationellt samarbete i fråga om brott rörande konstföremål, förhållandet mellan allmänheten och kriminalpolitiken samt olika frågor rörande kriminalvård i anstalt.

Massmediekommittén har ombildats till en huvudkommitté (CDMM) som höll sina första två möten under 1981. De tidigare expertkommittéerna under denna kommitté har ersatts av en kommitté med experter på mediapolitik och en med experter på juridiska mediafrågor. Bland viktigare arbetsuppgifter märks frågor rörande direktsändande satelliter och kabelspridning.

III. Europarådets fond för bosättning och regional utveckling

Fonden för bosättning och regional utveckling (Resettlement Fund) bildades år 1956 som ett instrument i flyktingpolitiken. Fonden har således under 1981 verkat i 25 år. Numera är fonden inriktad huvudsakligen på att stödja sysselsättnings- och bostadsbyggnadsprojekt i regioner med stora befolkningsomflyttningar. Högsta prioritet ges härvid insatser i samband med flyktingströmmar och naturkatastrofer. Vid diskussioner om Europarådets bidrag till en balanserad ekonomisk och social utveckling mellan medlemsländerna spelar fonden, eftersom den är rådets enda konkreta instrument för att påverka utvecklingen, en framträdande roll.

Fondens kapital uppgick vid utgången av år 1981 till nära 18 milj. US dollar jämte reserver och vinstmedel på nära 64 milj. dollar. Med detta kapital som bas kan fonden på jämförelsevis fördelaktiga villkor låna upp

pengar på den internationella kapitalmarknaden. Dessa medel lånas sedan ut till projekt i medlemsländerna med den inriktning som tidigare beskrivits. En mindre del av utlåningen sker på speciellt fördelaktiga villkor, f. n. en procents ränta. Denna subventionerade utlåning bekostas av en del av fondens vinstmedel.

Sedan sin tillkomst och till slutet av år 1981 har fonden finansierat projekt i medlemsländerna om totalt cirka 1 400 milj. dollar. Den ojämförligt största låntagaren har varit Italien (ca hälften av lånemedlen) följt av Turkiet (ca en fjärdedel).

Under de senaste åren har fondens verksamhet expanderat mycket starkt och nyutlåningen under 1981 uppgick till 305 milj. dollar. Trots denna expansion väntade vid årsskiftet 1981/82 projekt för ca 1 200 milj. dollar på finansiering. Mot bakgrund av de föreliggande lånebehoven och diskussionen om balanserad utveckling i Europa har fondens styrelse under året beslutat erbjuda medlemsländerna att på olika sätt medverka till en förstärkning av fondens kapital.

Sverige inträdde i fonden år 1977. Under året har Sverige fördubblat sitt garantiåtagande gentemot fonden till 560 000 dollar. Sverige har eftersträvat bl. a. att utlåningen skall få en bättre geografisk fördelning samt att en större andel av fondens vinst skall användas för lån på särskilt fördelaktiga villkor.

IV. Övrigt

Sedan 1975 har Sverige varit anslutet till konventionen om utarbetandet av en europeisk farmakopé. Denna innehåller kvalitetsnormer för läkemedelssubstanser och färdiga läkemedel och har bindande giltighet i de länder som anslutit sig till konventionen. I Sverige trädde den första utgåvan av Europafarmakopén i kraft den 1 januari 1978, vars bestämmelser sedan dess tillämpats av Socialstyrelsens läkemedelsavdelning och läkemedelsindustrin vid registrering och kontroll av läkemedel samt för Apoteksbolagets läkemedelshantering. Under 1980 påbörjades utgivningen av den andra editionen av Europafarmakopén. Med utgången av 1981 har tre häften av denna utgivits från trycket. Bestämmelserna i de hittills utgivna häftena av den andra editionen träder i kraft i Sverige den 1 januari 1983.

Femton länder var anslutna till konventionen under 1981. Samtliga nordiska länder deltar i arbetet i farmakopékommissionen. Finland har formellt status som observatör.

Sverige var representerat vid samtliga tre kommissionsmöten under 1981. Dessutom medverkar tolv svenska representanter i de totalt 24 expertgrupper, som förbereder och bearbetar det material, som skall ingå i farmakopén. Omfattande experimentellt förarbete utförs även på nationell nivå, på statliga laboratorier och vid vissa industriföretag. I Sverige deltar bl. a. socialstyrelsens läkemedelsavdelning, Apotekens centrallaboratorium och några av landets farmaceutiska industrier.

Under 1981 har uppläggningsen av arbetet inom farmakopékommisionen och på expertgruppsnivå setts över. Nya prioriteringsregler har medfört att arbetet koncentrerats till nya medicinskt och farmaceutiskt ändamålsenliga läkemedel. Därigenom har ett ökat antal monografier omfattande både nya läkemedelssubstanser och metoder kunnat fastställas.